

AUTORITATEA AERONAUTICĂ CIVILĂ

**Reglementări
Aeronautice
Civile**

RAC –LS

Închirieri aeronave

ORDIN
cu privire la aprobarea amendamentelor
la unele reglementări aeronautice civile

nr. 27/GEN din 09.09.2016

Monitorul Oficial nr.315-328/1555 din 23.09.2016

* * *

În temeiul art.5 alin.(3) lit.e) din [Legea aviației civile nr.1237-XIII din 09.07.1997](#) și al punctului 7 subpunctul 5) din Regulamentul de organizare și funcționare, structurii și efectivului-limită ale Autorității Aeronautice Civile, aprobat prin [Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.645 din 07.08.2014](#), întru executarea atribuțiilor ce îi revin Autorității Aeronautice Civile în calitate de autoritate publică care aprobă regulamente, instrucțiuni, alte acte cu caracter tehnic ce conțin standarde și proceduri executorii pentru persoanele fizice și juridice care activează în domeniul aviației civile și în scopul ajustării reglementărilor aeronautice civile la schimbările cadrului instituțional,

ORDON:

1. Reglementările aeronautice civile:

- RAC-ACAS „Sistemul de bord de prevenire a coliziunilor; Implementare și utilizare”, aprobate prin Ordinul Administrației de Stat a Aviației Civile nr.155 din 9 decembrie 1999;
- RAC-LS „Închirieri aeronave”, aprobate prin [Ordinul Administrației de Stat a Aviației Civile nr.163 din 30 decembrie 1999](#), publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr.49-50, art.144;
- RAC-AID “Manualul pentru proceduri de navigabilitate”, aprobate prin [Ordinul Administrației de Stat a Aviației Civile nr.74/GEN din 9 noiembrie 2004](#), publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.208-211, art.443;
- RAC-ATE „Înregistrarea emițătoarelor radio, perfectarea și acordarea Autorizației de instalare și exploatare a acestora”, aprobate prin [Ordinul Administrației de Stat a Aviației Civile nr.02/GEN din 4 ianuarie 2006](#), publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.9-12, art.34, cu amendamentele ulterioare;
- RAC-FTL „Timpul de zbor, timpul de serviciu de zbor și timpul de odihnă pentru membrii echipajelor aeronavelor civile”, aprobate prin [Ordinul Administrației de Stat a Aviației Civile nr.129/GEN din 26 decembrie 2006](#), publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.1-2, art.3,
se modifică după cum urmează:
 - a) sintagma „Administrația de Stat a Aviației Civile” se substituie cu sintagma „Autoritatea Aeronautică Civilă” la cazul gramatical corespunzător;
 - b) abrevierea „ASAC” se substituie cu abrevierea „AAC”.

2. Prezentul ordin intră în vigoare din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

DIRECTORUL

AUTORITĂȚII AERONAUTICE CIVILE

Radu BEZNIUC

Nr.27/GEN. Chișinău, 9 septembrie 2016.

ORDIN
cu privire la aprobarea Reglementării aeronautice
civile RAC-LS - Închirieri aeronave

nr. 163/GEN din 30.12.1999

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.49-50/144 din 03.05.2001

* * *

Notă: Se modifică Ordinul după cum urmează:
a) sintagma „Administrația de Stat a Aviației Civile” se substituie cu sintagma „Autoritatea Aeronautică Civilă” la cazul gramatical corespunzător;
b) abrevierea „ASAC” se substituie cu abrevierea „AAC” prin [Ordinul Autorității Aeronautice Civile nr.27/GEN din 09.09.2016](#), în vigoare 23.09.2016

Notă: Vezi [Hot.Guv. nr.597 din 21.10.2009](#) privind unele măsuri de executare a [Legii nr.21-XVIII din 18 septembrie 2009](#) (pct.1 - se transferă Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor competențele ce țin de domeniul transporturilor și cele ce țin de domeniul infrastructurii drumurilor, exercitate anterior de Agenția Transporturi și, respectiv, de Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului)

Notă: Vezi [Hot.Guv. nr.1084 din 24.09.2008](#) cu privire la reorganizarea unor organe centrale de specialitate ale administrației publice (pct.1 - se instituie Agenția Transporturi prin reorganizarea Ministerului Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor și Administrației de Stat a Aviației Civile)

Pentru executarea atribuțiilor ce revin Autorității Aeronautice Civile ca organ de specialitate al administrației publice centrale în domeniul aviației civile, în scopul asigurării executării în siguranță a zborurilor executate cu aeronavele civile închiriate, precum și întru asigurarea implementării standardelor și recomandărilor internaționale ale Organizației Aviației Civile Internaționale (O.A.C.I.), Conferinței Europene a Aviației Civile (C.E.A.C.) și Autorităților Aeronautice Unite (JAA), în temeiul [Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr.1057 din 19.10.1998](#) "Privind măsurile ce țin de asigurarea activității Administrației de Stat a Aviației Civile",

ORDON:

1. Se aprobă Reglementarea aeronautică civilă RAC-LS - Închirieri aeronave.
2. Operatorii aeriени din Republica Moldova vor dispune, până la 1 martie 2000, modificarea corespunzătoare a contractelor de închiriere a aeronavelor în vigoare în conformitate cu prevederile RAC-LS și vor prezenta contractele amendate Autorității Aeronautice Civile spre aprobare.
3. Se interzice operarea aeronavelor după 1 martie 2000 care sînt închiriate cu încălcarea prevederilor RAC-LS.
4. Secția Standarde și Reglementări din cadrul Administrației de Stat a Aviației Civile va asigura distribuirea RAC-LS tuturor operatorilor aeriени din Republica Moldova.
5. Prezentul ordin intră în vigoare la data semnării.

**DIRECTORUL GENERAL
AL ADMINISTRAȚIEI DE
STAT A AVIAȚIEI CIVILE**

Victor ȚOPA

**Chișinău, 30 decembrie 1999.
Nr.163/GEN.**

C U P R I N S:

Cuprins	C 1
Lista de control a paginilor	LC 1
Reguli de amendare	RA 1
Indexul amendamentelor	IA 1
Preambul	P 1
RAC-LS 0001 Definiții și abrevieri	1
RAC-LS 0001 (a) Definiții	1
RAC-LS 0001 (b) Abrevieri	1
RAC-LS 0005 Generalități	2
RAC-LS 0010 Aplicabilitate	2
RAC-LS 0015 Cerințe minime obligatorii privind obținerea aprobării închirierii de aeronave 2	
RAC-LS 0015 (a) Cerințe generale	2
RAC-LS 0015 (b) Cerințe privind închirierea în sistem “Dry-lease”.....	3
RAC-LS 0015 (c) Cerințe privind închirierea în sistem “Wet-lease”.....	4
RAC-LS 0015 (d) Cerințe privind închirierea în sistem “Dump-lease”.....	4
RAC-LS 0020 Proceduri privind închirierea de aeronave	5
RAC-LS 0020 (a) Prevederi generale	5
RAC-LS 0020 (b) Luarea cu chirie de către un operator aerian din Republica Moldova a unei aeronave, neînmatriculate în Republica Moldova, în sistem “Dry-lease”	5
RAC-LS 0020 (c) Darea cu chirie de către un operator aerian din Republica Moldova a unei aeronave, înmatriculate în Republica Moldova, unui operator aerian străin, în sistem “Dry-lease”.....	6
RAC-LS 0020 (d) Luarea cu chirie în sistem “Wet-lease” de către un operator aerian din Republica Moldova a unei aeronave neînmatriculate în Republica Moldova	7
RAC-LS 0020 (e) Darea cu chirie de către un operator aerian din Republica Moldova a unei aeronave, înmatriculate în Republica Moldova, unui operator aerian străin, în sistem “Wet-lease”	7
RAC-LS 0020 (f) Alte situații	8
RAC-LS 0025 Dispoziții finale	8

LISTA DE CONTROL A PAGINILOR

Data primei ediții: 30/12/1999

Următoarele pagini ale RAC – LS sunt în vigoare:

Numărul paginii	Ediția/Data
C-1	30.12.1999
LC-1	30.12.1999
RA-1	30.12.1999
IA-1	30.12.1999
P-1	30.12.1999
1	30.12.1999
2	30.12.1999
3	30.12.1999
4	30.12.1999
5	30.12.1999
6	30.12.1999
7	30.12.1999
8	30.12.1999

REGULI DE AMENDARE

Prezenta reglementare este amendabilă în următoarele condiții:

- (1) Modificarea prevederilor prezentei reglementări se poate face numai prin amendament;
- (2) Amendamentul se aprobă prin Ordinul Directorului Autorității Aeronautice Civile;
- (3) După aprobarea amendamentului, fiecare deținător al reglementării în cauză va introduce noile pagini emise și va distruge paginile înlocuite.

INDEXUL AMENDAMENTELOR

Nr. Crt.	Numărul amendamentului	Data intrării în vigoare și nr. Ordinului	Denumirea instituției /numele, prenumele persoanei care a introdus amendamentul	Semnătura

PREAMBUL

1. Activitatea aeronautică civilă pe teritoriul și în spațiul aerian al Republicii Moldova este reglementată prin Legea aviației civile nr. 1237-XIII din 23.10.1997, prin actele normative în domeniu, elaborate în conformitate cu Legea aviației civile și prevederile Convenției privind aviația civilă internațională, semnată la Chicago la 7 decembrie 1944 și ale altor convenții și acorduri la care Republica Moldova este parte.

2. În scopul asigurării siguranței zborului, Autoritatea Aeronautică Civilă emite, în calitate de organ de specialitate al administrației publice centrale în domeniul aviației civile, reglementări obligatorii privind aeronavele închiriate de către agenții aeronautici civili pentru operațiuni de zbor, conforme cu reglementările, standardele, practicile recomandate și procedurile elaborate de Organizația Aviației Civile Internaționale, de Conferința Europeană a Aviației Civile și de alte organisme internaționale de aviație civilă la care Republica Moldova este parte și asigură controlul respectării acestora.

3. **RAC-LS** este elaborată în baza prevederilor Manualului O.A.C.I. nr. 8335-AN/879, ale art. 83 bis al Convenției privind aviația civilă internațională, semnată la Chicago, ale Recomandării C.E.A.C. nr. 21/1 și ale documentului JAR-OPS 1.

4. Amendamentele la **RAC-LS** sunt completări, modificări, anulări ale unor prevederi existente ori introducerea unor prevederi noi care se aplică prin schimbarea unor pagini din reglementarea respectivă, în baza unui ordin al Directorului Autorității Aeronautice Civile. Textul amendamentului devine aplicabil de la data specificată pe pagina amendată. În partea de jos a paginii se va evidenția numărul amendamentului și data punerii în aplicare.

5. Pentru punerea în aplicare a **RAC-LS**, Autoritatea Aeronautică Civilă emite directive, ordine, instrucțiuni, norme tehnice, proceduri.

RAC-LS 0001 Definiții și abrevieri**RAC-LS 0001 (a) Definiții**

(1) **Închiriere de aeronave (Aircraft Lease/leasing)** - înțelegere contractuală prin care un operator aerian care ia cu chirie o aeronavă dobândește dreptul de posesie și control comercial asupra acesteia, fără transferul proprietății asupra aeronavei;

(2) **Dry-lease** - închirierea unei aeronave care este operată în baza AOC/AOA al operatorului care a luat în chirie aeronava. De regulă este o închiriere de aeronavă fără echipaj;

(3) **Wet-lease** - închirierea unei aeronave care este operată în baza AOC/AOA al operatorului care a dat în chirie aeronava. De regulă este o închiriere de aeronavă cu echipaj;

(4) **Damp-lease** - închirierea unei aeronave cu echipaj incomplet pentru operare în baza AOC/AOA, eliberat operatorului aerian care închiriază sau dă cu chirie aeronava.

(5) **Operator aerian** - persoană fizică sau juridică angajată în operarea aeronavelor.

(6) **Stat de înmatriculare** - stat în registrul căruia este înmatriculată aeronava.

(7) **Statul operatorului** – stat pe teritoriul căruia operatorul aerian își desfășoară activitatea de bază sau, în cazul în care operatorul nu are un atare loc de activitate, locul permanent de aflare a operatorului.

(8) **Certificat de Operator Aerian (AOC)** - document care atestă autorizarea unui operator aerian de a efectua activități de transport aerian comercial;

(9) **Autorizație de Operator Aerian (AOA)** - document care atestă autorizarea unui operator aerian să efectueze activități de lucru aerian sau de aviație generală;

RAC-LS 0001 (b) Abrevieri

(1) AAC	-	Autoritatea Aeronautică Civilă;
(2) A.C.A.S.	-	Sistem de bord de prevenire a coliziunilor;
(3) AIP	-	Publicația de Informare Aeronautică (Aeronautical Information Publication);
(4) C.E.A.C.	-	Conferința Europeană a Aviației Civile;
(5) JAA	-	Autoritățile Aeronautice Unite din Europa (Joint Aviation Authorities);
(6) JAR	-	Joint Aviation Requirements;
(7) MEL	-	Lista echipamentului minim (Minimum Equipment List);
(8) MNPS	-	Sistem de performanțe minime de navigație aeriană (Minimum Navigation Performances Specification);
(9) O.A.C.I.	-	Organizația Aviației Civile Internaționale;
(10) RNAV	-	Navigație regională;
(11) RVSM	-	Minime reduse de eşalonare pe verticală (Reduced Vertical Separation Minima).

RAC-LS 0005 Generalități

(1) Reglementarea aeronautică civilă RAC-LS – Închiriere aeronave se referă la aspectele economice, juridice și tehnice ale activității privind închirierea de către operatorii aerieni din Republica Moldova a aeronavelor utilizate în transportul aerian comercial sau pentru lucru aerian.

(2) Închirierea aeronavelor este o activitate complementară a operatorilor aerieni din Republica Moldova, având ca obiectiv principal satisfacerea unor nevoi temporare ale acestora (pe linie comercială: creșterea capacității de transport, datorită unor cerințe sporite de trafic; pe linie operațională/tehnică: înlocuirea unor aeronave indisponibile, închirierea temporară a aeronavelor în vederea cumpărării lor, etc.).

(3) Un operator aerian din Republica Moldova va opera o aeronavă închiriată numai după aprobarea prealabilă de către AAC a înțelegerilor contractuale de închiriere referitoare exclusiv la satisfacerea reglementărilor aeronautice aplicabile.

Clauzele contractuale privind tarifele aplicate, precum și alte prevederi de natură strict comercială nu fac obiectul prezentei reglementări.

(4) Un operator aerian din Republica Moldova va da cu chirie o aeronavă înmatriculată în Republica Moldova numai după aprobarea prealabilă de către AAC a înțelegerilor contractuale de închiriere referitoare exclusiv la satisfacerea reglementărilor aeronautice aplicabile.

Clauzele contractuale privind tarifele aplicate, precum și alte prevederi de natură strict comercială nu fac obiectul prezentei reglementări.

(5) Orice amendament la contractele de închiriere a aeronavelor, aprobate de către AAC, referitor la respectarea cerințelor și standardelor cu privire la responsabilitate și asigurarea siguranței zborurilor trebuie să fie aprobate de către AAC.

RAC-LS 0010 Aplicabilitate

Prezenta reglementare cuprinde cerințele și procedurile aplicabile pentru operarea în siguranță a aeronavelor închiriate de către operatorii aerieni din Republica Moldova, precum și a aeronavelor înmatriculate în Republica Moldova și date în chirie.

RAC-LS 0015 Cerințe minime obligatorii privind obținerea aprobării închirierii de aeronave

RAC-LS 0015 (a) Cerințe generale

(1) În scopul respectării cerințelor și standardelor privind responsabilitatea și asigurarea siguranței zborurilor, precum și a drepturilor comerciale aplicabile, prevederile specifice din înțelegerile contractuale de închiriere a aeronavelor trebuie aprobate, în prealabil, de către AAC.

(2) În vederea obținerii aprobării pentru închirierea de aeronave, un operator aerian din Republica Moldova va furniza către AAC informații privind:

- (a) tipul închirierii;
- (b) părțile contractante; numele proprietarului, în cazul închirierii aeronavei/aeronavelor în sistem “Dry-lease”;

- (c) data începerii și durata propusă pentru închiriere, detalii privind operațiunile de zbor planificate (zone geografice sau rute cu cerințe operaționale specifice);
- (d) numărul și tipul aeronavelor, însemnele de înmatriculare și statul de înmatriculare;
- (e) certificatul de navigabilitate; documente, emise de către un organ împuternicit care atestă că aeronava/aeronavele îndeplinește/îndeplinesc cerințele de navigabilitate ale statului de înmatriculare;
- (f) Certificatul de zgomot (dacă este cazul), Certificatul de navigabilitate RNAV, alte certificate (documente) necesare pentru operarea în zone geografice sau pe rute cu cerințe operaționale specifice (MNPS, RVSM, ACAS etc.);
- (g) modul de asigurare a întreținerii aeronavei/aeronavelor;
- (h) asigurarea pasagerilor și asigurarea pentru răspundere civilă față de terți;
- (i) numele operatorului aerian sub al cărui AOC/AOA va/vor fi operată/operate aeronava/aeronavele;
- (j) numele operatorului aerian care deține controlul comercial al aeronavei/aeronavelor;
- (k) componența, naționalitatea și calificările personalului aeronautic care va opera aeronava închiriată.

(3) Aceste informații vor fi transmise către AAC de către operatorul aerian, înaintea încheierii contractului de închiriere a aeronavei, indiferent de durata pentru care acesta intenționează să închirieze aeronava.

RAC-LS 0015 (b) Cerințe privind închirierea în sistem “Dry-lease”

(1) Aeronavele închiriate în sistem “Dry-lease” trebuie să fie radiate din orice alt AOC/AOA pentru toată perioada de chirie și să fie înscrise în AOC/AOA al operatorului aerian care i-a cu chirie aeronava.

(2) Operatorul care ia cu chirie aeronava este obligat să angajeze personal navigant și tehnic în scopul operării aeronavei închiriate, înmatriculate în Republica Moldova, numai în cazul în care personalul angajat dispune de certificate (autorizații) în vigoare, emise sau recunoscute de către AAC, care atestă calificările acestuia.

(3) În cazul în care aeronava închiriată își păstrează înmatricularea străină, operatorul aerian din Republica Moldova care ia cu chirie aeronava este obligat să angajeze personal navigant și tehnic în scopul operării aeronavei închiriate, numai în cazul în care personalul angajat dispune certificate (autorizația), emise sau recunoscute de către autoritatea statului de înmatriculare, care atestă calificările acestuia.

(4) Aprobarea închirierii aeronavei în sistem “Dry-lease” acționează pe parcursul perioadei determinate de acțiune a contractului aprobat de chirie a aeronavei. În cazul prelungirii perioadei de acțiune a contractului, acțiunea aprobării chiriei se prelungește automat în cazul respectării următoarelor condiții:

- (a) în contractul de chirie a aeronavei nu sunt introduse modificări sau completări cu privire la respectarea cerințelor și standardelor referitoare la responsabilitate și asigurarea siguranței zborurilor;
- (b) copia amendamentului la contractul aprobat, în cazul prelungirii, este prezentat către AAC.

RAC-LS 0015 (c) Cerințe privind închirierea în sistem “Wet-lease”

(1) Închirierea aeronavelor străine în sistem “Wet-lease” va fi aprobată numai în condițiile în care AAC se va asigura, dacă este necesar prin efectuarea unei inspecții (audit), că operatorul aerian străin, sub al cărui AOC/AOA va opera aeronava, îndeplinește cerințele și standardele naționale privind asigurarea siguranței zborului.

(2) Un operator aerian din Republica Moldova poate lua cu chirie în sistem “Wet-lease” alte tipuri de aeronave decât cele cuprinse în AOC/AOA, numai dacă AAC este convinsă că prin aceasta nu este afectată menținerea standardelor privind asigurarea siguranței zborurilor, care trebuie să fie cel puțin echivalente cu cele pe care operatorul aerian care ia cu chirie aeronava trebuie să le respecte în conformitate cu propriul său AOC/AOA.

(3) Aprobarea pentru închirierea de aeronave în sistem “Wet-lease” se acordă pe o perioadă limitată, de maximum 12 luni; dacă necesitățile operaționale ale operatorului o cer, această aprobare poate fi prelungită cu cel mult 4 perioade a câte 6 luni fiecare.

(4) Prin derogare de la prevederile reglementării RAC-LS 0015(a), atunci când un operator aerian din Republica Moldova, din necesități de operare excepționale, dorește închirierea ad-hoc a unei aeronave (în sistem “Wet-lease”) pe termen scurt, de maximum 5 zile consecutive, poate fi încheiată o înțelegere contractuală, fără o aprobare prealabilă din partea AAC, dar cu notificarea imediată a acesteia și cu respectarea următoarelor condiții:

- (a) operatorul care dă cu chirie aeronava deține un AOC/AOA, emis de către un stat semnatar al Convenției privind aviația civilă internațională;
- (b) operatorul aerian din Republica Moldova s-a convins că partenerul contractual operează cu respectarea standardelor și cerințelor privind responsabilitatea și asigurarea siguranței zborurilor, impuse de AAC;
- (c) perioada de închiriere nu va depăși 5 zile consecutive de la data începerii operării cu aeronava închiriată.

(5) AAC poate impune operatorilor aeriени din Republica Moldova, din considerente de siguranță a zborului, precum și în concordanță cu reglementările naționale și internaționale aplicabile, restricții sau limitări privind desfășurarea activităților lor operaționale cu aeronave străine închiriate în sistem “Wet-lease” și care nu sunt înmatriculate în Republica Moldova.

RAC-LS 0015 (d) Cerințe privind închirierea în sistem “Damp-lease”

(1) În cazul închirierii aeronavei în sistem “Damp-lease” trebuie respectate următoarele condiții:

- (a) personalul aeronautic al operatorului care dă cu chirie aeronava, în scopul operării aeronavei închiriate, trebuie să fie angajat de către operatorul care ia cu chirie aeronava în conformitate cu procedurile cuprinse în Manualul operațional. În acest caz se vor aplica prevederile cu privire la închirierea aeronavelor în sistem “Dry-lease” din prezenta reglementare; sau
- (b) personalul aeronautic al operatorului care ia cu chirie aeronava, în scopul operării aeronavei închiriate, trebuie să fie angajat de către operatorul care dă cu chirie aeronava în conformitate cu procedurile cuprinse în Manualul operațional. În acest caz se vor aplica prevederile cu privire la închirierea aeronavelor în sistem “Wet-lease” din prezenta reglementare.

RAC-LS 0020 Proceduri privind închirierea de aeronave**RAC-LS 0020 (a) Prevederi generale**

(1) În vederea obținerii aprobării de utilizare pe termen lung a aeronavelor închiriate sau darea în chirie a aeronavelor înmatriculate în Republica Moldova, operatorii aerieni din Republica Moldova, deținători ai AOC/AOA, vor transmite către AAC informațiile cerute, în conformitate cu RAC-LS 0015(a) (2), însoțite de o cerere, cu minimum 10 zile lucrătoare înainte de încheierea contractelor de închiriere a aeronavelor.

(2) În funcție de tipul închirierii (“Wet-lease”, “Dry-lease” sau “Damp-lease”) și de înmatricularea aeronavelor (națională sau străină), vor fi respectate proceduri de lucru menționate mai jos.

RAC-LS 0020 (b) Luarea cu chirie de către un operator aerian din Republica Moldova a unei aeronave, neînmatriculate în Republica Moldova, în sistem “Dry-lease”

(1) Un operator aerian din Republica Moldova poate opera una sau mai multe aeronave închiriate în sistem “Dry-lease”, numai cu aprobarea prealabilă de către AAC a contractelor de închiriere. Eventualele cerințe suplimentare ale AAC vor fi incluse în contractul de închiriere. AAC își rezervă dreptul de a verifica contractele de închiriere finalizate în părțile referitoare la satisfacerea reglementărilor aeronautice aplicabile.

(2) În cazul în care aeronava închiriată se înmatriculează în Republica Moldova, programul de întreținere a acesteia va fi aprobat de către AAC, iar organizația responsabilă cu întreținerea tehnică trebuie să fie autorizată sau recunoscută de către AAC.

(3) În cazul în care aeronava își păstrează înmatricularea străină, în condițiile îndeplinirii cerințelor aplicabile din RAC-AOC (Certificarea operatorilor aerieni), programul de întreținere, precum și organizația responsabilă cu întreținerea tehnică a aeronavei respective vor trebui să fie acceptate de către AAC.

(4) În vederea operării aeronavei luate cu chirie, operatorul aerian din Republica Moldova:

- (a) va solicita amendarea AOC/AOA prin introducerea aeronavei închiriate;
- (b) va înainta spre aprobare un amendament corespunzător la Manualul operațional;
- (c) va școlariza și va califica în mod corespunzător personalul său navigant, tehnic și de serviciu la sol (dacă este cazul);
- (d) va pune la dispoziție AAC:
 - situația activității de zbor, realizată de aeronava închiriată și a activității de întreținere la zi, precum și scadențele pentru activitățile de întreținere următoare; similar pentru motoare și elice (după caz);
 - copia de pe AOC/AOA al operatorului aerian de la care se închiriază aeronava;
 - copia de pe contractele care să acopere întreținerea de bază și de linie a aeronavelor închiriate;
 - copia de pe programul de întreținere a aeronavelor închiriate.

De asemenea, operatorul aerian va pune la dispoziție AAC și alte documente solicitate, în conformitate cu prevederile specifice ale reglementării privind Certificarea operatorilor aerieni – RAC-AOC.

(5) Contractul de închiriere a aeronavei care nu este înmatriculată în Republica Moldova intră în vigoare numai în cazul în care autoritatea aeronautică a statului de înmatriculare recunoaște repartizarea obligațiilor și responsabilităților cu privire la supravegherea operațională și tehnică a aeronavelor închiriate în conformitate cu art. 83 *bis* al Convenției privind aviația civilă internațională. În acest caz între AAC și autoritatea aeronautică a statului de înmatriculare a aeronavei trebuie să fie încheiat un acord, conform Anexei nr.1.

RAC-LS 0020 (c) Darea cu chirie de către un operator aerian din Republica Moldova a unei aeronave, înmatriculate în Republica Moldova, unui operator aerian străin, în sistem “Dry-lease”

(1) Operatorul aerian din Republica Moldova nu va da cu chirie în sistem “Dry-lease” o aeronavă unui operator aerian străin decât cu aprobarea AAC și cu respectarea următoarelor condiții:

- (a) aeronava este radiată din AOC al operatorului din Republica Moldova care dă cu chirie aeronava;
- (b) operatorul aerian care ia cu chirie aeronava a prezentat aranjamente contractuale de întreținere tehnică pentru aeronava dată cu chirie, încheiată cu o organizație care deține certificat pentru întreținere tehnică a aeronavelor de tipul celei închiriate, emis sau recunoscut de către AAC.

(2) Aeronava care își păstrează înmatricularea Republicii Moldova va fi operată potrivit regulilor stabilite de către autoritatea aeronautică a operatorului care a luat cu chirie aeronava, cu respectarea următoarelor condiții:

- (a) Manualul operațional, programul de întreținere tehnică și lista echipamentului minim (MEL) ale operatorului care ia cu chirie aeronava trebuie să fie aprobate de AAC, în partea care se referă la închirierea aeronavei;
- (b) Operatorul care ia cu chirie aeronava să aplice directivele de navigabilitate, emise de AAC cu privire la operarea aeronavelor închiriate;
- (c) Modificarea construcției și reparațiile majore ale aeronavei închiriate se vor efectua în conformitate cu documentele aprobate de către AAC;
- (d) prelungirea valabilității Certificatului de navigabilitate și a altor documente emise de către autoritățile competente respective, care atestă corespunderea aeronavei închiriate cerințelor de navigabilitate în vigoare în Republica Moldova, se efectuează de către AAC;
- (e) operatorul care ia cu chirie aeronava este obligat să notifice AAC despre orice accidente și incidente ce au avut loc în legătură cu operarea aeronavei închiriate.

(3) Operatorul aerian care ia cu chirie aeronava are obligația, în cazul în care aeronava își păstrează înmatricularea Republicii Moldova, de a folosi personal navigant și tehnic având certificate (autorizații) în termen de valabilitate, emise sau recunoscute de către AAC.

(4) Aeronava care se radiază din Registrul Aerian al Republicii Moldova pentru perioada de închiriere trebuie să fie operată potrivit regulilor stabilite de către autoritatea aeronautică a statului care înmatriculează aeronava închiriată.

(5) Contractul de închiriere în sistem “Dry-lease” a aeronavei înmatriculate în Republica Moldova va intra în vigoare numai dacă autoritatea aeronautică a statului operatorului care ia cu chirie aeronava acceptă repartizarea obligațiilor și responsabilităților privind supravegherea operațională și tehnică a aeronavelor închiriate în conformitate cu art. 83 *bis* al Convenției privind aviația civilă internațională. În acest caz între AAC și autoritatea aeronautică a statului de înmatriculare a aeronavei trebuie să fie încheiat un acord, conform Anexei nr.1.

RAC-LS 0020 (d) Luarea cu chirie în sistem “Wet-lease” de către un operator aerian din Republica Moldova a unei aeronave neînmatriculate în Republica Moldova

(1) Operatorul aerian străin care dă cu chirie aeronava este operatorul aeronavei, fiind răspunzător de îndeplinirea tuturor reglementărilor aeronautice aplicabile referitoare la siguranța zborurilor.

(2) În cazul închirierii de aeronave în sistem “Wet-lease”, operatorul aerian din Republica Moldova va verifica (prin audit, verificare de documente ș.a., constatările urmînd a fi raportate într-o formă acceptată de către AAC) dacă:

- (a) cerințele și standardele privind asigurarea siguranței zborului aplicate de către operatorul care dă cu chirie aeronava corespund cerințelor și standardelor stabilite de către AAC;
- (b) operatorul aerian care dă cu chirie aeronava deține AOC/AOA emis de către un stat membru al O.A.C.I. și are dreptul de a efectua transporturi aeriene comerciale sau operațiuni de lucru aerian;
- (c) documentele emise de către autoritatea aeronautică a statului operatorului care dă cu chirie aeronava și înaintate către AAC, sunt redactate și în limba engleză.

(3) În baza unei clauze care trebuie trecută în contractul de închiriere, operatorul aerian din Republica Moldova trebuie să asigure, pe perioada chiriei, operațională și tehnică a operatorului care dă cu chirie aeronava, pentru ca standardele privind siguranța zborului să fie aceleași sau echivalente cu standardele stabilite de către AAC, aplicate pentru activitatea proprie a operatorului care ia cu chirie aeronava și să fie respectate ca atare.

(4) Supravegherea din punct de vedere al întreținerii tehnice și al operațiunilor de zbor, menționată la RAC-LS 0020(d) (3), va acoperi cel puțin:

- (a) supravegherea navigabilității și întreținerii aeronavei;
- (b) supravegherea competenței echipajelor de zbor (calificarea și valabilitatea certificatelor (autorizațiilor)).

(5) Operațiunile de zbor și de întreținere tehnică a aeronavei închiriate se supun și activităților de inspecție și supraveghere ale AAC.

RAC-LS 0020 (e) Darea cu chirie de către un operator aerian din Republica Moldova a unei aeronave înmatriculate în Republica Moldova, unui operator aerian străin, în sistem “Wet-lease”

(1) Operatorul aerian din Republica Moldova rămîne operatorul aeronavei și este responsabil pentru îndeplinirea tuturor cerințelor reglementărilor aeronautice aplicabile referitoare la siguranța zborurilor.

(2) Operațiunile de zbor și de întreținere tehnică a aeronavei închiriate se supun și activităților de inspecție și de supraveghere tehnică și operațională ale AAC.

(3) Contractul de închiriere a aeronavei va conține prevederi, în baza cărora operatorul aerian care ia cu chirie aeronava trebuie să asigure, pe întreaga perioadă de închiriere, posibilitatea efectuării de către AAC a verificărilor și supravegherii operaționale și tehnice privind operarea aeronavei închiriate.

RAC-LS 0020 (f) Alte situații

AAC poate aproba încheierea unor aranjamente contractuale între 2 operatori aerieni în vederea dării/luării cu chirie a unei aeronave și în alte condiții decât cele specificate la RAC-LS 0020 în conformitate cu standardele și cu recomandările O.A.C.I. și C.E.A.C., precum și cu reglementările aeronautice naționale aplicabile.

RAC-LS 0025 Dispoziții finale

(1) În contextul prezentei reglementări, AAC poate aproba unui operator din Republica Moldova să ia cu chirie o aeronavă și de la o organizație care nu este operator aerian, numai dacă operatorul respectiv demonstrează că sunt îndeplinite cerințele privind operarea în siguranță, iar AAC este satisfăcută în ceea ce privește supravegherea operării, în conformitate cu standardele și cu reglementările în vigoare.

(2) Prevederile prezentei reglementări se aplică și în cazul închirierii de aeronave între operatorii aerieni din Republica Moldova, mai puțin cele referitoare la schimbarea înmatriculării aeronavei.

(3) De asemenea, prevederile prezentei reglementări se aplică și solicitanților de AOC/AOA, care urmează să opereze aeronave închiriate în sistem "Dry-lease".

(4) Nerespectarea de către un operator aerian din Republica Moldova a prevederilor prezentei reglementări atrage după sine revocarea sau suspendarea de către AAC a AOC/AOA deținut de acesta.

(5) Examinarea și aprobarea de către AAC a contractelor de închiriere a aeronavelor se efectuează numai cu condiția achitării de către operatorul aerian, în modul stabilit, a tarifelor pentru serviciile corespunzătoare ale AAC.

**Acord-tip privind executarea art. 83 bis
al Convenției privind aviația civilă internațională**

**MODEL AGREEMENT BETWEEN [State 1] and [State 2]
on the implementation of Article 83 *bis* of the Chicago Convention**

WHEREAS the Protocol relating to Article 83 *bis* of the Convention on International Civil Aviation (Chicago, 1944), to which [State 1] and [State 2] are parties, entered into force on 20 June 1997;

WHEREAS Article 83 *bis*, with a view to enhanced safety, provides for the possibility of transferring to the State of the Operator all or part of the State of Registry's functions and duties pertaining to Articles 12, 30, 31, and 32 (a) of the Convention;

WHEREAS, in line with ICAO Document 9642, Part VIII, Chapter 1, and in light of ICAO Document 8335, Chapter 10, it is necessary to establish precisely the international obligations and responsibilities of [State 1] (State of Registry) and [State 2] (State of the Operator) in accordance with the Convention;

WHEREAS, with reference to the relevant Annexes to the Convention, this agreement organizes the transfer from [State 1] to [State 2] of responsibilities normally carried out by the State of Registry, as set out in paragraphs 3 and 4 below;

The [Civil Aviation Authority] of [State 1] [address], represented by its [title], and
The [Civil Aviation Authority] of [State 2] [address], represented by its [title],

Hereinafter referred to as "the Parties", have agreed as follows on behalf of their respective Governments on the basis of Articles 33 and 83 *bis* of the Convention:

GENERAL

1. [State 1] shall be relieved of responsibility in respect of the functions and duties transferred to [State 2], upon due publicity or notification of this agreement as determined in paragraph (b) of Article 83 *bis*.
2. The scope of this agreement shall be limited to [types of aircraft] on the register of civil aircraft of [State 1] and operated under leasing arrangement by [operator], whose the principal place of business is in [State 2]. The list of aircraft concerned, identified by type, registration number and serial number, is reproduced in the attached Schedule 1, which also indicates the term of each leasing arrangement.

TRANSFERRED RESPONSIBILITIES

3. Under this agreement, the Parties agree that [State 1] transfers to [State 2] the following responsibilities, including oversight and control, of relevant items contained in the respective Annexes to the Convention:

Annex 1 *Personnel Licensing* - issuance and validation of licenses.

Annex 2 *Rules of the Air* - enforcement of compliance with applicable rules and regulations

relating to the flight and manoeuver of aircraft.

Annex 6 *Operation of Aircraft* (Part I - International Commercial Air Transport - Aeroplanes) -all responsibilities which are normally incumbent on the State of Registry. Where responsibilities in Annex 6, Part I, may conflict with responsibilities in Annex 8 - *Airworthiness of Aircraft*, allocation of specific responsibilities is defined in the attached Schedule 2.

4. Under this agreement, while [State 1] will retain full responsibility under the Chicago Convention for the regulatory oversight and control of Annex 8 - *Airworthiness of Aircraft*, the responsibility for the approval of line stations used by [operator] which are located away from its main base is transferred to [State 2]. The procedures related to the continuing airworthiness of aircraft to be followed by [operator] will be contained in the operator's Maintenance Control Manual (MCM). (Schedule 2 hereunder describes the responsibilities of the Parties regarding the continuing airworthiness of aircraft.)

NOTIFICATION

5. Responsibility for notifying directly any States concerned of the existence and contents of this agreement pursuant to Article 83 *bis* (b) rests with the State of the Operator, as needed. This agreement, as well as any amendments to it, shall also be registered with ICAO by the State of Registry or the State of the Operator as required by Article 83 of the Convention, and in accordance with the *Rules for Registration with ICAO of Aeronautical Agreements and Arrangements* (ICAO Doc 6685).

6. A certified true copy [in each language] of this agreement shall be placed on board each aircraft to which this agreement applies. A certified true copy of the Air Operator Certificate (AOC) issued to [operator] by [State 2], in which the aircraft concerned will be duly listed and properly identified, will also be carried on board each aircraft.

COORDINATION

7. Meetings between [State 1 -CAA] and [State 2-CAA] will be held at three month intervals to discuss both operations and airworthiness matters resulting from inspections that have been conducted by respective inspectors. For the sake of enhanced safety, these meetings will take place for the purpose of resolving any discrepancies found as a result of the inspections and in order to ensure that all parties are fully informed about the [operator's] operations. [State 1-CAA] will be permitted access to [State 2-CAA] documentation concerning [operator] in order to verify that [State 2] is fulfilling its safety oversight obligations as transferred from [State 1]. The following subjects will be reviewed during these meetings:

- Flight operations
- Continuing airworthiness and aircraft maintenance
- Operator Maintenance Control Manual (MCM) procedures if applicable
- Any other significant matters arising from inspections.

8. If, during the execution of this agreement, any aircraft subject to it is to be made the object of a sublease, [State 2] remaining the State of the Operator must inform [State 1] before any of the transferred duties and functions are carried out under the authority of a third State.

FINAL

9. This agreement will enter into force on its date of signature, and come to an end for aircraft listed in Schedule 1 at the completion of the respective leasing arrangements under which they are operated. Any modification to the agreement shall be agreed by the parties thereto in writing.

10. This agreement is accepted and signed by the [title] of [State 1] and the [title] of [State 2].

[Signature]

[Signature]

**For the [Civil Aviation Authority]
of [State 1]
[Name, title and date]**

**For the [Civil Aviation Authority]
of [State 2]
[Name, title and date]**

ATTACHMENTS: Schedule 1 - Aircraft Affected by this Agreement
Schedule 2 - Responsibilities of [State 1] and [State 2] Regarding Airworthiness

SCHEDULE 1 AIRCRAFT AFFECTED BY THIS AGREEMENT

AIRCRAFT TYPE	REGISTRATION NUMBER	SERIAL NUMBER	LEASING TERM
[.....]			[date]
[.....]			[date]
[.....]			[date]
[.....]			[date]
[.....]			[date]
[.....]			[date]
[.....]			[date]
[.....]			[date]
[.....]			[date]
[.....]			[date]
[.....]			[date]

**SCHEDULE 2 RESPONSIBILITIES OF [State 1] AND [State 2]
REGARDING AIRWORTHINESS**

ICAO Doc.	Subject	Responsibilities of the State of Registry ([State 1])	Responsibilities of the State of the Operator ([State 2])
- Annex 8, Part II, paras 4.2.3, 4.2.4, 4.2.5. - Doc 9642, Part VI, Ch. 1	Mandatory continuing airworthiness information	Ensure that [State 2-CAA] and [operator] receive all applicable mandatory continuing airworthiness information	Ensure that [operator] complies with mandatory continuing airworthiness information transmitted by [State 1-CAA]
Annex 6, Part I, para. 5.2.4.	Operation of aircraft in compliance with its Certificate of Airworthiness		Assume State of Registry's responsibility as defined in para. 5.2.4 of Annex 6, Part I
Annex 6, Part I, para. 8.1.1.	Operator's Maintenance Responsibilities	Approve maintenance organizations used by [operator] except for line stations away from operator's main base	Approve line stations away from [operator's] main base
Annex 6, Part I, paras 8.2.1 to 8.2.3.	Operator's Maintenance Control Manual (MCM)		Ensure the guidance is contained in the MCM, approve the MCM, and transmit copy to [State 1-CAA]
Annex 6, Part I, paras 8.8.1 to 8.8.3.	Maintenance Records	Inspect maintenance records and documents every six months	Ensure that records are kept in accordance with paras 8.8.1 to 8.8.3 and inspect in accordance with the requirements of the Air Operator Certificate (AOC)
Annex 6, Part I, paras 8.9.1. and 8.9.2.	Continuing Airworthiness Information	Ensure that airworthiness requirements of [State 1] are known to both [State 2-CAA] and [operator]	Ensure the airworthiness requirements of [State 1] and [State 2] are complied with and adequate procedures are incorporated in the MCM
- Annex 6, Part I, para. 8.6 - Doc. 9642, Part VIII, App. A, No. 3.7.	Modifications and Repairs	Ensure they have been previously approved by the States of Design and of Manufacturer	Ensure the requirements are contained in the MCM and approve the MCM
Annex 6, Part I, para. 8.1.2.	Approved Maintenance Organization	Approval of [operator's] base maintenance organization and procedures for para 8.1.2. and communication to [State 2-CAA] of related procedures to be included in the MCM	- Approval of [operator's] line maintenance arrangements away from base - Ensure the procedures are contained in the MCM and approve the MCM